

Hrdost Čechů na Čechy

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2005, v05-12</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.134, OV.135, OV.136</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. – 12. prosince 2005</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1098</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>18. ledna 2006</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

V prosincovém průzkumu jsme se respondentů mimo jiné ptali na jejich pocity hrdosti či studu, které souvisejí s Čechami – s jejich politickým uspořádáním, s vybranými oblastmi společenského a kulturního života či s národními dějinami.¹

Z šetření vyplynulo, že nejvíce jsou Češi hrdí na český sport, uvedlo to 89 % respondentů (při součtu odpovědí „velmi hrdý a docela hrdý“, viz tabulku na následující straně). V pomyslném žebříčku následovaly české dějiny, na které je hrdých 81 % dotázaných. Sedmdesát a více procent odpovědí „velmi hrdý“ a „docela hrdý“ získaly ještě položky hudba (75 %), literatura (72 %) a věda (70 %).

Nejčastěji respondenti vyjadřovali stud v souvislosti s dodržováním zákonů. Negativní konotace má tento pojem pro téměř dvě třetiny občanů, resp. 57 % lidí při součtu odpovědí „velmi se stydí“ a „docela se stydí“. Hrdých na dodržování zákonů je pak pouze 5 % oslovených.

Ambivalentní vztah mají Češi k politice a transformaci po roce 1989. Hrdých na transformaci společnosti po roce 1989 je 26 % respondentů, zatímco 24 % dotázaných vyjádřilo u této položky stud. Obdobně za politiku po roce 1989 se stydí 26 % oslovených, 27 % z nich je pak na ni hrdých.

Podrobnější analýza ukázala, že co se stranických preferencí týče, statisticky významně častěji jsou na politiku a transformaci po roce 1989 hrdí příznivci ODS, naopak stoupci KSČM častěji než stoupci jiných politických stran odpovídali, že se stydí za politiku a transformaci po roce 1989 a za lidská práva.

Diferenciace podle vzdělání hrála roli zejména v odpovědích na otázky z oblasti kultury. Velkou hrdost na české výtvarné umění, hudbu a literaturu ve výzkumu častěji artikulovali respondenti-vysokoškoláci. Lidé se středním vzděláním bez

¹ Znění otázky: „Jak jste hrdý nebo se stydíte za Čechy v následujících oblastech? a) Dodržování zákonů, b) působení českých speciálních vojenských jednotek v zahraničí, c) české dějiny, d) politika po roce 1989, e) výtvarné umění, f) lidská práva, g) literatura, h) sport, i) transformace společnosti po roce 1989, j) věda, k) demokratické zřízení, l) hudba.“ Možnosti odpovědí: velmi hrdý; docela hrdý; ani tak, ani tak; docela se stydí; velmi se stydí; neví.

Tabulka: Jak jsou Češi hrdí na Čechy (v %)

	velmi hrdý	docela hrdý	ani tak, ani tak	docela se stydí	velmi se stydí
Dodržování zákonů	0	5	35	44	13
Působení armády v cizině	16	43	26	4	2
České dějiny	36	45	14	2	0
Politika po roce 1989	5	22	42	20	6
Výtvarné umění	17	49	19	1	0
Lidská práva	2	19	51	17	3
Literatura	24	48	20	1	0
Sport	50	39	7	1	0
Transformace po roce 1989	5	21	42	18	6
Věda	24	46	18	2	0
Demokratické zřízení	5	26	45	14	3
Hudba	28	47	18	1	0

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

maturity a vyučení zase významně častěji uváděli, že se docela stydí za oblast lidských práv.

Třídění podle věkových kategorií ukázalo, že dodržování zákonů a transformaci společnosti po roce 1989 si s pocitem studu nejméně často spojují lidé ve věku 15-29 let. Tíž oslovení zvolili častěji než jinak staří lidé odpověď „docela se stydím“ pro otázku po hrdosti na českou hudbu. Docela se stydí i významně více respondentů z kategorie 45-59 let než dotázaných z jiných věkových kategorií u oblasti lidských práv.

Rozdíly mezi pohlavími hrály roli u odpovědí na otázky týkající se sportu a působení českých vojenských jednotek v zahraničí – svou hrdost deklarovali častěji muži než ženy. Ženy naproti tomu častěji než muži říkaly, že jsou velmi hrdé na české výtvarné umění.

Z třídění podle proklamované životní úrovně vyplynulo, že lidé s dobrou životní úrovní významně častěji než ostatní říkali, že jsou velmi hrdí, ať už na české dějiny, literaturu, sport, ale i na působení vojenských jednotek v cizině, politiku po roce 1989 a demokratické zřízení. Respondenti, kteří svou životní úroveň označili jako špatnou, zase častěji zvolili odpověď „velmi se stydím“ pro oblast lidských práv a transformace společnosti.

Součástí baterie byly též dvě otevřené otázky.² Pro téměř polovinu respondentů (47 %) byl v poslední době důvodem k hrdosti na české občanství nějaký sportovní výkon, úspěch či utkání. Pět procent oslovených si s pocitem hrdosti na občanství spojuje pomoc při přírodních katastrofách či dobročinnost, tři procenta dotázaných zvolila jako odpověď úspěch českých vědců či jiných odborníků. Pro necelá tři procenta lidí zas otázka hrdosti na občanství není relevantní, protože uvedli, že takové pocity nikdy nemívají.

Chování politiků, politické aféry, korupce a politická situace obecně – to jsou důvody, pro které téměř 22 % respondentů uvedlo, že nejsou hrdí na to, že jsou

² Znění otázek: „Z jakých důvodů jste hrdý na to, že jste občanem České republiky?“ a „Z jakých důvodů nejste hrdý na to, že jste občanem České republiky?“

občany České republiky. Šest procent lidí má stejný pocit v souvislosti s kauzami kolem podnikatelů Koženého a Krejčíře, shodně necelá čtyři procenta oslovených uváděla okrádání cizinců v tuzemsku (například ze strany taxikářů) a krádeže Čechů v zahraničí. Pro téměř 3 % respondentů nejsou důvodem k hrdosti na české občanství události spojené s technoparty CzechTek.